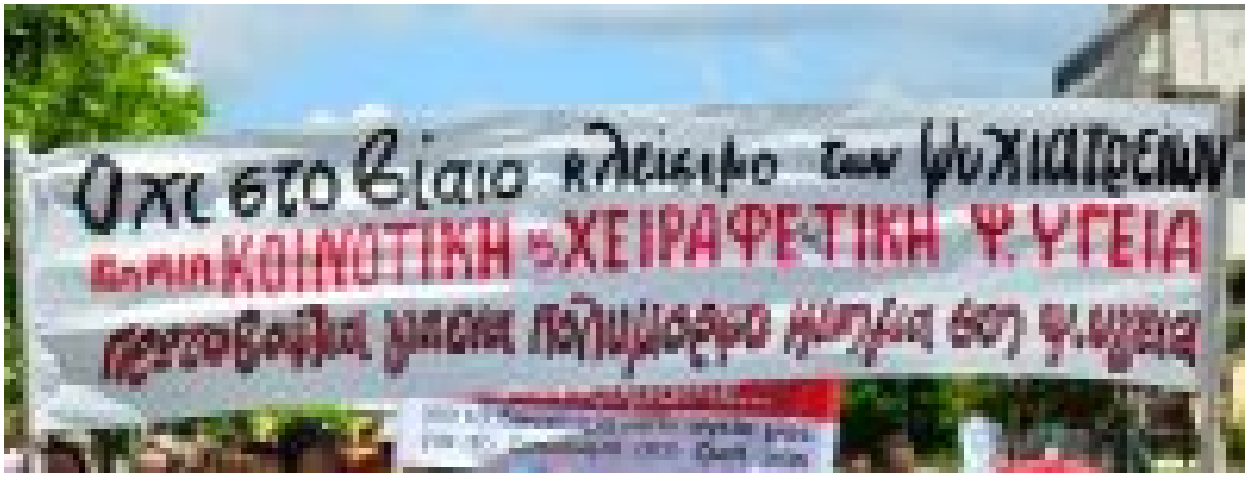

Πρωτοβουλία για ένα Πολύμορφο Κίνημα στην Ψυχική Υγεία

Το δικαστήριο, που έγινε πριν μερικές μέρες, για να εκδικάσει την αγωγή κατά της ΜΚΟ «ΑΝΙΜΑ» από την ψυχολόγο Ε.Γ, για την καταχρηστική και εκδικητική απόλυσή της από την εν λόγω ΜΚΟ, ήταν μια ευκαιρία να βγουν σε δημόσια ακρόαση, χωρίς τον κίνδυνο του συνήθους χαρακτηρισμού τους ως «κακόβουλων συκοφαντιών», τα άκρως ιδρυματικά τεκταινόμενα μέσα στην πλειονότητα των δομών ψυχικής υγείας των ΜΚΟ (χωρίς, φυσικά, να εξαιρούνται αυτές του δημοσίου).

Επικεντρώνουμε εδώ στις κρατικοδίαιτες ΜΚΟ, όχι μόνο με αφορμή την εκδικαζόμενη υπόθεση σχετικά με την «ΑΝΙΜΑ» αλλά και επειδή, γενικά, όλες «το παίζουν» καινοτόμες, ότι προάγουν το καινούργιο, το «νέο», ενώ, στην πραγματικότητα, αναπαράγουν ό,τι πιο «παλιό», ό,τι πιο παλινδρομικό. Στην περίπτωσή μας, για παράδειγμα, βαυκαλίζονται και αυτοδιαφημίζονται ως εισαγωγείς πρωτοποριακών προσεγγίσεων, όπως η drug free (χωρίς ψυχοφάρμακα) ψυχιατρική, αλλά με τον πιο ανεύθυνο και συχνά επιζήμιο για τους άμεσα ενδιαφερόμενους τρόπο, μεταλλάσσοντας αυτές τις εναλλακτικές και πρωτοποριακές προσεγγίσεις στο αντίθετό τους.

Όπως πρόκυψε από τις μαρτυρικές καταθέσεις, στο οικοτροφείο της ΑΝΙΜΑ «υπήρχε» ψυχίατρος «εκ του μακρόθεν», έως καθόλου. Δεν είναι γιατί επενδύουμε σε κάποιον απόλυτο και εκ των ουκ άνευ ρόλο του ψυχιάτρου, αλλά, με δεδομένη την έλλειψη σχετικής εκπαίδευσης και εμπειρίας των άλλων μελών της θεραπευτικής ομάδας, είναι αδιανόητο να γίνονται συνταγογραφήσεις χωρίς ο ψυχίατρος να έχει άμεση (πόσο μάλλον τακτική) επαφή με το άτομο για το οποίο συνταγογραφεί.

Το αποτέλεσμα ήταν να επαφίεται, τελικά, η πραγματική δοσολογία, και η εν γένει διαχείριση της φαρμακοθεραπείας, στην ψυχολόγο υπεύθυνη του οικοτροφείου. Μερικοί από τους ενοίκους του οικοτροφείου «απορρυθμίστηκαν» πλήρως, κάποιοι είχαν πολύ κακή έκβαση, με αποτέλεσμα νοσηλείες στο ψυχιατρείο, με περιρρέοντες τους συνήθεις στις ΜΚΟ χαρακτηρισμούς, που συνοδεύουν αυτές τις περιπτώσεις (με τις πιο πολύπλοκες ανάγκες, που δεν υπ-ακούνε στους επιβαλλόμενους πειθαρχικούς κανόνες κλπ), ως των «μη κατάλληλων» για οικοτροφείο. Ή στον πλήρη αρνητισμό για λήψη τροφής κλπ, με τραγικές συνέπειες. Προφανώς, η drug free προσέγγιση δεν έχει καμιά σχέση με αυτές τις ανεύθυνες πρακτικές.

Η άλλη πλευρά των «καινοτόμων» πρακτικών στην ΑΝΙΜΑ, είναι, φυσικά, η συνήθης στις στεγαστικές δομές των ΜΚΟ «ελεγχόμενη έξοδος», η «κλειδωμένη πόρτα». Στην ίδια την ακροαματική διαδικασία αναφέρθηκε, από τη πλευρά των μαρτύρα που είχε στείλει η ΜΚΟ – όπως, άλλωστε, και για το ζήτημα του ψυχιάτρου που προαναφέρθηκε – ότι η έξοδος ενοίκου είναι συνυφασμένη με το «φύλλο εξόδου»: για να βγει ένας ένοικος, υπογράφει ένα έντυπο, στο οποίο αναγράφονται τα στοιχεία του, πού πάει και πότε θα γυρίσει. Υπογράφει και ο υπεύθυνος βάρδιας. Με αυτό το έντυπο, υποτίθεται ότι ο ένοικος αναλαμβάνει την ευθύνη για ό,τι τυχόν του συμβεί έξω… Το ίδιο έντυπο υπογράφει και συνοδός, αν υπάρχει. Κάποιοι από τους ενοίκους είναι αναγκασμένοι να βγαίνουν εσαεί έξω μόνο με συνοδεία.

Πιο ιδρυματική, ασυλική, αλλά «εκμοντερνισμένη» (με υπογραφές κλπ) πρακτική, δύσκολα μπορεί κανείς να φανταστεί. Αυτό ήταν, άλλωστε, και ένα από τα σημεία αιχμής των αντιπαραθέσεων που συνάντησε και είχε η Ε.Γ. στο οικοτροφείο αυτό. Και δεν αναφερόμαστε σε άτομα (ελάχιστα) που μπορεί, πχ, να είχαν πρόβλημα άνοιας κλπ, αλλά στην μεγάλη πλειονότητα των αποκαλούμενων «λειτουργικών» ατόμων.

Ήταν με την έλευσή της εκεί που έγινε αγώνας να είναι η «πόρτα πραγματικά, και όχι μόνο στα λόγια, ανοιχτή» – να γίνει, δηλαδή, αποδεκτός, ως λειτουργία της δομής, ο χαρακτήρα της ως «υποστηριζόμενης κατοικίας», ένα μεταβατικό στάδιο προς την «κανονική κατοικία» (πάντα με την εκάστοτε αναγκαία στήριξη). Ήταν η δική της, καθημερινή παρέμβαση που είχε ως αποτέλεσμα το «φύλλο εξόδου» να ατονήσει (χωρίς ποτέ επίσημα να καταργηθεί). Ηταν ένας διαρκής αγώνας, με ποικίλες υπονομεύσεις, ανά βάρδια κλπ, καθώς δεν είχε την επίσημη στήριξη «άνωθεν» ως εγκαθίδρυση της λειτουργίας του οικοτροφείου με «ανοιχτή πόρτα». Για να καταλήξει και πάλι το οικοτροφείο (που μετακόμισε από το Κορυδαλλό στο Μενίδι) μετά την απόλυσή της Ε.Γ. στην «κλειδωμένη πόρτα» και στην πλήρη επαναφορά του «φύλλου εξόδου».

Η Ε.Γ. απολύθηκε γιατί δεν ταίριαζε με την «χημεία» αυτού του νεοϊδρυματικού μοντέλου. Απολύθηκε γιατί ήθελε να εισάγει πραγματικές θεραπευτικές σχέσεις, ουσιαστικής κοινωνικής επανένταξης και χειραφέτησης.

Αναμένοντας την απόφαση του δικαστηρίου (που και σ΄ αυτές τις περιπτώσεις, καθυστερεί πολύ), ένα μόνο πράγμα εν κατακλείδι: η ANIMA δεν είναι παρά μια ανάγλυφη έκφραση των «μικρών ασύλων μέσα στην κοινότητα», τα οποία συνιστούν την πεμπτουσία της ελληνικής «ψυχιατρικής μεταρρύθμισης», που, όπως γνωρίζουμε, δεν ήταν παρά μια μεταστέγαση από το «μεγάλο άσυλο» (το ψυχιατρείο), στα «μικρά άσυλα» (ξενώνες, οικοτροφεία κλπ).

Η ANIMA είναι η «ψυχή» όλων των ΜΚΟ, «μιλά» για όλες.

25/1/2020